7/1138

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.001/01-
KONU :Yazılı soru önergeleri

05 / 11 /2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :a)06.10.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2878 sayılı yazınız.
b)03.11.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2951 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından tevcih edilen 7/1138-2951, 7/1179-3072, 7/1212-3120 ve 7/1213-3121 esas sayılı yazılı soru önergelerinin cevaplarına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı'nın 27.10.2003 tarih ve BDDK.2003.01.KİK.1-12494 sayılı yazısı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1: BDDK Başkanlığı'nın 27.10.2003 tarih ve
12494 sayılı yazısı (11 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

7/1138
SÜRELİ

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi)

SAYI : BDDK.2003.01.KİK.1-12494 27 EKİM 2003

KONU : Soru önergeleri

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Doç.Dr. Abdüllatif ŞENER)

İLGİ: 13.10.2003 tarih ve B.02.0.001/(01)3093 sayılı evrak akış ve talimat formu.

İlgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN tarafından tevdi edilen 7/1138-2951, 7/1179-3072, 7/1212-3120 ve 7/1213-3121, sayılı, İstanbul Milletvekili Kemal KILIÇDAROĞLU'nun ise 7/1148-2963 sayılı soru önergelerinde yer alan sorulardan Kurumumuzu ilgilendirenlere ilişkin cevaplarımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

R. Engin AKÇAKOCA
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	27.10.2003
Sayı	3292

Atatürk Bulvarı No:191 Kavaklıdere 06680 ANKARA Tel: (312) 455 69 25 Faks: (312) 424 08 73
İnternet adresi: www.bddk.org.tr

7/1138

İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in 7/1138-2951 Sayılı Önergesi:

İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in 7/1138-2951 sayılı önergesinde yer alan sorulara ilişkin cevaplarımız aşağıda sunulmaktadır.

1- Merkez Yatırım ve Ticaret A.Ş. aynı lokasyonda Adabank A.Ş., Adabank Off-Shore, Rumeli Off-Shore ve İmar Off- Shore'un da bilgi işlem hizmetlerini yürütmektedir. Yapılan incelemelerde Adabank A.Ş. ve T.İmar Bankası A.Ş.'nin bilgisayar programları alt yapısının, yazılım teknolojisinin ve operasyon modelinin benzer olduğu, çoğu programların ortak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte bilgisayar kayıtlarının Adabank A.Ş.'ye aktarıldığına ilişkin bilgi bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Kurumumuz gözetim ve denetimi altında 25.07.2003 tarihinden itibaren faaliyetini sürdüren Adabank A.Ş.'de görev yapan T.İmar Bankası T.A.Ş. personeli bulunmamaktadır.

2- Merkez Yatırım ve Ticaret A.Ş.'de yapılan incelemelerde Adabank A.Ş. ve T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin Türk Telekom data hatları üzerinden çalıştığı ve hatların ortak kullanıldığı belirlenmiş olmakla birlikte bankanın muhasebe kayıtlarının mahsuben Adabank A.Ş.'ye aktarıldığı hususunda tarafımızda bir bilgi bulunmamaktadır.

3- Adabank A.Ş.'nin 25.07.2003 tarihi itibariyle herhangi bir off-shore bankada tevdiatı bulunmamaktadır.

4- Adabank A.Ş.'nin 25.07.2003 tarihi itibariyle 73.745 milyarı Türk Lirası mevduat, 39.730 bin USD (55.274 milyar TL) döviz tevdiat hesabı olmak üzere toplam mevduatı 129.019 milyar TL'dir.

Banka, 25.07.2003 tarihinden itibaren Kurumumuzun gözetim ve denetimi altında bankacılık faaliyetini sürdürmektedir. Kurumumuzca, Adabank A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkisi kaldırılmamış olup, sadece yönetimi BDDK tarafından atanan yöneticilerle sürdürülmektedir. Bu nedenle, tasarruf sahipleri istedikleri zaman mevduatlarını çekme hakkına sahiptir.

5- Adabank A.Ş., 19.07.1994 yılında mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 üncü maddesi kapsamında yakın izlemeye alınmış ve Bankaya, geçen süre zarfında gerek söz konusu Kanunun 64 üncü maddesi, gerekse 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca mali bünyesinin iyileştirilmesine yönelik muhtelif talimatlar verilmiştir. Bir bankanın yetkisinin iptali ve/veya Fona devri için gerekli şartlar ise Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında açıkça belirtilmektedir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, bankalar yeminli murakıplarınca yürütülen yerinde denetim ve incelemeler ile ilgili birimlerinin izleme faaliyetleri sonucunda ulaşılan bilgilerin bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda Kanun hükümlerine uygun olarak gerekli işlemleri tesis etmektedir.

T.İmar Bankası A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca 03.07.2003 tarihinde kaldırılarak yönetim ve denetiminin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikali ile birlikte, Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendi uyarınca banka ortağı olmak için aranan şartları kaybeden İmar Bankası eski ortakları Kemal Uzan ve Melahat Uzan'ın Adabank'daki hisselerine ait temettü hariç ortaklık hakları da 03.07.2003

tarihi itibarıyla Fona intikal etmiştir. Diğer taraftan, Adabank A.Ş.'deki gelişmelerin yakından takibini teminen Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, 04.07.2003 tarihinde Banka yönetim kuruluna 2 üye atanmış, bundan sonraki gelişmeler de değerlendirilerek Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 25.07.2003 tarihinde almış olduğu kararla Banka yönetim kurulu üyelerinin tamamı değiştirilmiştir.

6- T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat toplama yetkisinin kaldırılarak yönetim ve denetiminin Fona intikalinden sonra Banka nezdinde yapılan incelemeler sonucunda şubelerce gerçekleştirilen muhasebe kayıtlarının manipule edilerek Genel Müdürlük tarafından hesap bakiyelerine etki edecek muhasebe kayıtları tesis edildiği, Bankanın gerçek varlık ve yükümlülüklerini olduğundan farklı göstermek amacıyla, özellikle bilgi-işlem teknolojilerinin kullanıldığı ve bilgi işlem sisteminde, gerçeğe aykırı fakat birbirleri ile tutarlı raporlamalar yapacak bir düzenek geliştirildiği, gerçekleştirilen işlemlerin ortaya çıkmasını önlemek amacıyla da organizasyonel düzenlemeler yapıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan tespitler çerçevesinde, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve Türk Ceza Kanununda cezai müeyyide altına alınmış olan yukarıda özetlenen fiil ve eylemlerde sorumluluğu tespit edilenler hakkında Şişli Cumhuriyet Başsavcılığına muhtelif tarihlerde suç duyurularında bulunulmuş, ayrıca, bu hususlarda düzenlenen raporlar ve suç duyuruları, ilgisine göre gerekli işlemlerin tesisine yönelik incelemelerin gerçekleştirilmesini teminen ilgili kamu otoritelerine intikal ettirilmiştir.

Öte yandan, 31.12.2002 tarihi itibarıyla denetimden geçmiş mali tablolara göre Adabank A.Ş. ve T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin sermaye yeterliliği standart rasyoları sırasıyla %109,5 ve %10,18'dir.

7- Bankalar hakkında yapılan değerlendirmelerde, Kurul Kararının alındığı tarihe kadar yerinde denetim ve uzaktan gözetim sonuçları, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve bankaların kendi özel durumları da dikkate alınmak suretiyle kamuya en az maliyetli olacak şekilde işlem tesis edilmesi, işlemler tesis edilirken bankacılık sistemine duyulan güvenin zedelenmemesi gibi unsurların bir bütün olarak göz önünde bulundurulması zaruret arz etmektedir.

Mali durumu bozulan ve faaliyetlerinin devamı mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz eden bankalar hakkında alınabilecek tedbirler Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları hükümleri ile belirlenmiştir. Söz konusu hükümler çerçevesinde iki temel alternatif mevcuttur.

Bu alternatiflerden biri, Bankanın temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin Fona devredilmesidir. Bu alternatifte, ya Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası tek başına uygulanacak ya da (3) ve (4) numaralı fıkraları birlikte uygulanacaktır. Her iki halde de, 14 üncü maddenin 3 üncü veya 4 üncü fıkralarına göre bankanın mülkiyet, yönetim ve denetimi Fona devredilecek, dolayısıyla bankanın bilanço içi ve dışı tüm yükümlülükleri üstlenilecektir.

İkinci alternatif ise bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkisinin Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca kaldırılmasıdır. Bu durumda, bankanın yönetim ve denetimi Bankalar Kanununun 16 ncı maddesi kapsamında Fona intikal etmekte, Fon birinci alternatifteki gibi bankanın tüm yükümlülüklerini üstlenmek yerine yalnızca sigortaya tabi tasarruf mevduatını hak sahiplerine

ödemekte, bu ödemeler karşılığında bankanın iflasını istemekte ve tasfiye işlemlerini yürütmektedir.

Kurulun banka hakkındaki 14/3 ve 16 ncı maddelerin uygulanması yönündeki kararında, bankaca yapılan raporlamalarda yer alan aktif-pasif hesapların yapısı ve dağılımı, bilanço dışı yükümlülüklerin kompozisyonu, sistemin güven ve istikrarına etkisi, tasarruf sahiplerinin hakları gibi kriterler göz önünde bulundurulmuş ve o dönemde mevcut veriler ışığında, aktif büyüklüğünün yaklaşık %80'inin Bankanın hakim sermayedarına doğrudan ve dolaylı olarak kullandırıldığı, bilanço dışı yükümlülüklerinin ise hemen hemen tamamının aynı Gruba ilişkin olarak üstlenildiği de dikkate alınarak soruna daha kısa sürede çözüm bulunmasını sağlayacağı ve kamuya en az maliyetli olacağı sonucuna varılan işlem tesis edilmiştir. Kısaca, bu şekilde bir yol izlenerek Bankanın tüm yükümlülükleri yerine sadece tasarruf mevduatının ödenmesi ve kamunun üstlenmek zorunda kalacağı maliyetin en aza indirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca işlem yapılması için bu maddede belirtilen şartların hukuken tam olarak oluştuğunun tevsik edilmesi zaruridir. Devir tarihi itibarıyla Bankanın ana problemi likidite sıkışıklığı ve taahhütlerini yerine getiremez duruma düşmüş olmasıdır.

Diğer taraftan, Banka hakkında alınan karar ile Bankalar Kanununun 14/4 maddesi hükümlerinin uygulanmasının sonuçları arasında, bankanın hakim sermayedarları dahil sorumlular açısından, Bankalar Kanununda Fona ilgili mahkemeden doğrudan yurt dışına çıkma yasağı konulmasını talep etme yetkisi tanınması dışında bir fark bulunmamaktadır.

8- 4389 sayılı Bankalar Kanununun 5 inci maddesine istinaden, tüm bankalarda olduğu gibi Adabank A.Ş. de mali bünyesinin sağlamlığı açısından Bankalar Yeminli Murakıplarınca denetlenmektedir. Ayrıca, Adabank A.Ş.'nin mali bünyesi, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun ilgili birimlerince de izlenmektedir. Bankalar Yeminli Murakıpları, Adabank A.Ş.'nin mali bünyesi ile ilgili tespit ve değerlendirmelerini bu güne kadar, muhtelif rapor ve mütalaalarla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna iletmiştir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu da, gerek Bankalar Yeminli Murakıplarının denetleme, gerekse ilgili birimlerinin izleme faaliyetleri sonucunda ulaşılan bilgiler çerçevesinde Adabank A.Ş. hakkında 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası kapsamında işlem tesis etmiştir. Adabank A.Ş. hakkında tesis edilen işlem, T.İmar Bankası T.A.Ş.'deki gibi bir devir işlemi olmayıp, bankanın yönetim kurulu üyelerinin tamamının değiştirilmesi, dolayısıyla banka yönetiminin BDDK tarafından atanan üyeler eliyle gerçekleştirilmesinin teminine yönelik bir işlemdir.

Adabank A.Ş.'de Bankalar Yeminli Murakıplarınca başlatılan incelemeler halihazırda da devam etmekte olup, bankanın mali bünyesi hakkındaki tespit ve değerlendirmeler Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna bildirilmektedir.

9- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, 4389 sayılı Bankalar Kanununun Hesap ve Kayıt Düzeni başlıklı 13 üncü maddesi ile bankalardan periyodik her türlü cetvel, rapor ve mali tablo istemeye yetkili kılınmıştır. Sözkonusu raporlamalara dayanılarak sektörde faaliyet gösteren bankaların ve özel finans kurumlarının mali tablolarındaki gelişmeler günlük, haftalık, aylık ve üç aylık periyodlarla izlenmektedir.

10- Hazine Müsteşarlığının T.İmar Bankası T.A.Ş. ile ilgili olarak BDDK'yı uyardığı ve ikaz raporları gönderdiği iddiaları gerçeği yansıtmamaktadır. Nitekim, BDDK'nın kuruluşu ile birlikte anılan Müsteşarlığın bankacılık ile ilgili bütün görev ve yetkileri BDDK'ya devredilmiştir.

11- Kuruma gönderilen en son dönem bilgileri itibariyle, T. İmar Bankası T.A.Ş., Şubat 2003 itibariyle Grup firmalarına 608 trilyon TL nakdi, 61 trilyon TL gayrinakdi kredi kullandırmıştır.

Öte yandan, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (7) numaralı fıkrasında; bankalar ve bunların iştirakleri, kuruluşları ve müşterilerine ait sırları bu kanuna ve özel kanunlara göre yetkili olanlardan başkasına açıklanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Bankalar Kanununun bu amir hükmü gereği Adabank A.Ş.'nin müşteri bazındaki kredi bilgilerinin açıklanması mümkün bulunmamaktadır.